

τότατον, καὶ ἡ Καρολίνα ἀνεῦρεν ἐν αὐτῇ τὴν στοργὴν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην, αἵτινες τῇ ἐφάρτησαν ἀμυδραὶ μόλις ἐν ἀρχῇ τῆς συνομιλίας των. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ μαρκησίου εἶχον τὸ ὑπερφυσικὸν ἐκεῖνο κάλλος, τὸ πηγάζον ἐκ φλογερᾶς ψυχῆς καὶ ἀγνότητος διανοημάτων. Ἦτο δὲ τὸ βλέμμα του ἡ μόνη αὐτοῦ ψυχικὴ ἐκδήλωσις, ἣν δὲν κατώρθου νὰ παραλύῃ ἡ δειλία του. Ἡ Καρολίνα τὸ εἶχεν ἐντιμήσει, καὶ διὰ τοῦτο οὐδ' ἐτάραττεν οὔτε ἀνησυχεῖ αὐτὸν ἡ γλώσση τῶν διευγῶν ἐκείνων ὀφθαλμῶν, οὓς ἠρώτα πολλάκις ὡς γινώμονα τοῦ ἤθους καὶ τῶν πράξεων αὐτῆς.

(Ἔπεται συνέχεια).



ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Τὸ τηλέφωνον, ὁ τηλέγραφος καὶ ἡ ἐπιστολογραφία. — Τηλεγραφικὴ μεταβίβασις ἰδιογράφων ἐπιστολῶν. — Οἱ Παριῖται εἰς ἀπόστασιν μιᾶς μόνον ὥρας τοῦ Λονδίνου. — Οἱ ὑπογεῖοι πνευματικῶν σωλήνες πρὸς μεταφορὰν ἐπιστολῶν καὶ ἡ λειτουργία αὐτῶν. — Τὸ ἐν Παρισίοις λειτουργοῦν ταχυδρομικὸν τοῦτο σύστημα. — Μεταφορὰ τοῦ ἀέρος τῆς ἐξοχῆς καὶ τῆς ποντιᾶδος αἰρας εἰς τὰς μεγάλας πόλεις δι' ὑπογείων πνευματικῶν σωλήνων. — Ἡ ἐπιστήμη καὶ αἱ ἐφευρέσεις αὐτῆς πρὸς βελτίωσιν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ὑγειῶν συνθηκῶν καὶ παρτάσιν τῆς διαρκείας τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. — Μικρὰ περίεργος στατιστικὴ μακροβιότητος.

Ἐν τῷ προηγουμένῳ ἡμῶν *Χρονικῷ* ἐπραγματεύθημεν ἐν γένει περὶ τοῦ τηλεφώνου, τῆς νέας ταύτης ἐφευρέσεως τῆς προωρισμένης ἴσως νὰ ἐπισκιάσῃ τὸν τηλέγραφον, τὸ πεπαλαιωμένον πλέον τοῦτο θαῦμα τοῦ 19^{ου} αἰῶνος. Καὶ διὰ τοῦ μὲν καὶ διὰ τοῦ δὲ μεταδίδονται σήμερον καὶ ἀνταλλάσσονται ἐν ἀκαρεῖ αἱ ἰδέαι τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἐν τούτοις καὶ παρὰ τοὺς δύο τούτους δεινοὺς ἀντιπάλους αἱ ἐπιστολαὶ — τὸ γλυκύτερον καὶ προσφιλέστερον ὄργανον τῶν ἐνδοτέρων τοῦ βίου ἡμῶν σχέσεων, διὰ τοῦ ὁποίου ἀποκαλύπτομεν εὐχαρίστως πάντας τοὺς διαλογισμοὺς μας ἢ ὑλόκληρον. . . τὴν καρδίαν μας — αἱ ἐπιστολαὶ κατὰ μυριάδας δὲν παύουσιν οὐχ ἥττον νὰ διασταυρῶσι καθ' ἐκάστην τὰς ἀπερᾶντους ἐκτάσεις γῆς τε καὶ θαλάσσης καὶ νὰ φέρωσι μακρὰν ἐκφράσεις καὶ διαχύσεις αἰσθημάτων, συγκινήσεις οἰκογενειακὰς ἢ ἀγγελίας ἐνδιαφερούσας, μετ' ἀγωνίας πολλάκις ἀναμενομένας.

**

Ἐπὶ τινα χρόνον μετὰ τὰς ἐφευρέσεις τοῦ τηλεγράφου καὶ τοῦ τηλεφώνου ἐνόμισαν, ὅτι ἡ ἐπιστολογραφία λαμβάνει δι' αὐτῶν κείριον τραῦμα καὶ καταστρέφεται διὰ παντός. Ἄλλ' ἐσφαλμένοι ὑπῆρξαν οἱ ὑπολογισμοὶ οὗτοι, καθόσον παραπλευρῶς τῆς μεγίστης ἀναπτύξεως τῶν δύο τούτων ταχέων μέσων τῆς διανοητικῆς ἐπικοινων-

νίας τὰ ταχυδρομεῖα καθ' ἐκάστην ἐπίσης πολλαπλασιάζονται καὶ ἀναπτύσσονται γιγαντικῶς, καθ' ὅσον βεβαίως οὐδέποτε ἐν τηλεγράφημα θὰ δυνηθῇ νὰ ἔχη τὴν ἀξίαν μιᾶς ἐπιστολῆς καὶ ὑπάρχουσι πλείσται περιστάσεις, καθ' ἃς μίξι φιλόφρων ἐπιστολῇ ἀξίζει περισσότερον μυριῶν ξηρῶν καὶ ἰσχνῶν τηλεγραφημάτων τῆς στιγμῆς!...

Καὶ ἐν τούτοις αἱ ἐπιστολαὶ σήμερον ἔτι, παρὰ πᾶσαν τὴν ἐκπληκτικὴν ἀνάπτυξιν τῆς συγκοινωνίας καὶ τῆς παντοιοτρόπου ταχείας ἐπικοινωνίας, ἀπαιτοῦσι τόσας ὥρας ὅπως φθάσωσιν εἰς τὸν πρὸς ὃν ἀπευθύνονται. Τόσαι ὥραι! σήμερον, ὅτε ὁ χρόνος εἶνε πολῦτιμος καὶ ὑπολογίζεται κατὰ δευτερόλεπτα! . . .

**

Εὐτυχῶς ὅμως ἰδοῦ, ὅτι μηχανικός τις Γάλλος ὀνόματι Berlier προτείνει νὰ συντομεύσῃ εἰς ἀπίστευτον βαθμὸν τὸν χρόνον τῆς μεταβίβασεως τῶν ἐπιστολῶν. Ἐκ Παρισίων ἡ ἐπιστολὴ ἀναχωροῦσα διὰ τοῦ προτεινομένου συστήματος τοῦ Berlier, θὰ φθάσῃ εἰς Λονδίνον μετὰ 1 ὥραν, εἰς Μισσαλίαν δὲ μετὰ 2 περιπού ὥρας! Τὸ σύστημα ἄλλως τε τοῦτο τὸ προτεινόμενον ὑπὸ τοῦ Berlier δὲν εἶνε ὅλως νέον, ἀλλ' ὑπάρχει καὶ λειτουργεῖ ἀπὸ τινος χρόνου διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ἐπιστολῶν ἐντὸς τῶν πλείστων μεταγαλόπελων καὶ ἰδίᾳ εἰς Παρισίους.

Καὶ ἄλλοτε ἐν τοῖς *Χρονικοῖς ἡμῶν ἐκ Παρισίων*, προκειμένου περὶ δημιουργίας ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ μικροῦ ταχυδρομικοῦ ὑπογείου σιδηροδρομίσκου προωρισμένου ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ταχείαν μεταφορὰν τῶν ἐπιστολῶν, περιεγράψαμεν τὸ ὑπάρχον ἐν Παρισίοις καὶ λειτουργοῦν πρὸ πολλοῦ χρόνου μέσον ταχυτάτης μεταφορᾶς τῶν ἐπιστολῶν διὰ πνευματικῶν ὑπογείων σωλήνων.

Τὰ διάφορα ἀπομεικρυσμένα σημεῖα τῆς εὐρείας πόλεως τῶν Παρισίων συνδέονται ἀλλήλοις διὰ συμπλέγματος τοιούτων ὑπογείων μεταλλίων σωλήνων, ἐν οἷς διὰ καταλλήλων μηχανῶν δύνανται νὰ συμπυκνωθῶσι ἢ ἀραιωθῶσι ὁ ἐμπιερούμενος ἀήρ. Κύλινδρος κενὸς πληρούμενος ἐπιστολῶν, αὐτὸς δὲ πληρῶν δίκην ἐμβόλου ἀκριβῶς τὴν χωρητικότητα τῶν σωλήνων ὠθεῖται εὐχερῶς καὶ διολισθαίνει ἐντὸς τῶν σωλήνων μετὰ μεγίστης ταχύτητος ἐκ τοῦ ἐνὸς σταθμοῦ πρὸς τὸν ἕτερον ὑπὸ τῆς τάσεως τοῦ ὀπισθεν αὐτοῦ συμπιετισμένου ἀέρος, ἐνῶ τὸναντίον ὁ πρὸ αὐτοῦ ἀήρ διὰ καταλλήλων μηχανῶν εὐρηται ἀραιωμένος. Ὁ κύλινδρος δὲ οὗτος ταξιδεύων ἐντὸς τῶν σωλήνων φέρει ἅμα ἐν τῇ κοιλότητι αὐτοῦ ἑλαφρὰ ἐπιστολάρια, ἅτινα μόλις ἀφικνούμενα εἰς τὸν προσήκοντα σταθμὸν παρευθὺς διαφέρονται εἰς τοὺς παραλήπτας. .

Τὸ εὐφυὲς καὶ λίαν πρόσφορον τοῦτο σύστημα,

ὅπερ πρὸ πολλοῦ χρόνου εἶνε ἐν χρήσει εἰς Παρισίους, καὶ οὕτως τὰς λαμπρὰς ὠφελείας καὶ ἡμεῖς πολλάκις ἐχρησιμοποίησαμεν ἐκεῖ, σήμερον ἐπέξετάθη καὶ εἰς τὰ περίχωρα, ὧν τὰ πλεῖστα συνδέονται ἀπὸ τινος πρὸς τὴν πόλιν διὰ τῶν πνευματικῶν αὐτῶν σωλήνων.

**

Τὸ σύστημα δὲ τοῦτο καὶ ὁ μηχανικός Berlier μελετήσας καλῶς ἐπρότεινε νὰ ἐπεκτείνῃ διὰ τὴν ταχίστην συγκοινωνίαν καὶ μεγάλων ἀποστάσεων. Ἐξήτασε δ' ἐπισταμένως καὶ εὖρεν ὅτι οὐδόλως εἶνε ἀπραγματοποιήτος τοιαύτη ἐπιχείρησις, καθ' ὅσον οὐ μόνον ὑπελόγησε τὰ ἐξόδα, ἀτινα θὰ καλύπτονται κάλλιστα ἐκ τῶν ἐσόδων, ἀλλὰ καὶ ἐβεβαιώθη περὶ τῆς ἀπροσκόπτου καὶ κανονικῆς λειτουργίας τοῦ ἔργου.

Ἡ μεγάλη ἀπόστασις τῶν δύο μεγαλοπόλεων οὐδὲν παρέχει πρόσκομμα εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν πνευματικῶν σωλήνων. Μία ἀπλυστάτη μικρὰ κινητήριος μηχανὴ δυνάμειος δύο μόνον ἵππων θὰ δύναται εὐχερῶς ν' ἀραιῶσιν τὸν ἐντὸς τοῦ μακροῦ σωλήνος ἀέρα. Θέλουσι δὲ τεθῆ δύο πνευματικοὶ σωλήνες μεταξὺ Παρισίων καὶ Λονδίνου· εἰς διὰ τὴν ἀποστολὴν καὶ ἕτερος παραπλεύρως τοῦ πρώτου διὰ τὴν παραλαβὴν τῆς ἀλληλογραφίας. Καθ' ὁδόν, ἐννοεῖται, εἰς τὰς ἐπιστημοτέρας τῶν πόλεων, δι' ὧν θὰ διέρχωνται οἱ σωλήνες, θέλουσιν ἰδρυθῆ σταθμοὶ χρησιμοποιοῦντες καὶ δι' ἑαυτοὺς τὴν ταχυδρομικὴν λειτουργίαν τῶν σωλήνων.

Ἐκαστος κύλινδρος μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ δέματος τῶν ἐπιστολῶν θὰ ἔχῃ βάρους δέκα χιλιογράμμων. Θὰ φθάνῃ δὲ εἰς Λονδίνον μετὰ μίαν ὥραν περίπου· οὐχ ἤττον θὰ εἶνε δυνατόν ἐντὸς τῶν σωλήνων ἀλλεπαλλήλως ν' ἀποστέλλωνται τοιοῦτοι κύλινδροι κατὰ πᾶν δέκατον λεπτόν τῆς ὥρας εἰς τρόπον, ὥστε νὰ διατηρῆται συνεχῆς, οὕτως εἰπεῖν, μεταβάσις ἐπιστολῶν. Τοιοῦτοτρόπως Παρισίους γράφων εἰς Λονδίνον μετὰ 3 ἢ 4 ὥρας θὰ δύναται νὰ ἔχῃ καὶ τὴν ἀπάντησιν τῆς ἐπιστολῆς του!

**

Διὰ δαπάνης 34 ἑκατομμυρίων φράγκων ἡ λαμπρὰ αὕτη ἐπιχειρήσις συντελεῖται ὑπελογίσθη δὲ, ὅτι διὰ τέλους μόνον εικοσιπέντε λεπτῶν ἐπὶ ἐκάστης ἐπιστολῆς 15 γραμμαρίων, ἑκαστος ἀποσπελλόμενος κύλινδρος θέλει ἀποφέρει κέρδος καθαρὸν 19 φρ. καὶ $\frac{35}{100}$ κατ' ἔτος δὲ δι' ἀποστολὴν ἐν ὅλῳ 84,400 κυλινδρῶν θέλει μένει καθαρὸν κέρδος 1,671,200 φράγκων. Ἐπιχειρήσις ἐπικερδῆς ἄμα καὶ ὠφέλιμος. Ὅποιαν δὲ πρόσδον θέλει ἐγκκινίσει εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν! Διὰ τηλεγραφικῆς περίπου ταχύτητος θὰ μεταφέρονται ἰδιόγραφοι ἐπιστολαὶ διὰ πολλῶν

μικροτέρας δαπάνης καὶ χωρὶς ποτε τὸ περιεχόμενον νὰ τίθεται εἰς τὴν διάκρισιν τῆς ἀκριτομύθου πολλάκις ἐχρυμθίας τῶν τηλεγραφικῶν ὑπαλλήλων.

Ἡ ἐπιχείρησις αὕτη ἐπιτυγχάνουσα ἐνταῦθα θέλει ἐπεκταθῆ τάχιστα εἰς τὸν ταχυδρομικὸν σύνδεσμον πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ προώρισται νὰ φέρῃ πάλιν μέγιστα ἀγαθὰ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

**

Ἐν μέσῳ τῆς ζωῆς καὶ ἀκαταπαύστου προοδευτικῆς ἐργασίας τὰ πάντα φαίνονται σήμερον δυνατὰ γενέσθαι· καὶ πόσα πράγματα ἄτινα μέχρι τῆς χθὲς ἐνομιζοντο ἀδύνατα, σήμερον εἶνε πραγματικότης. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ φανῆ τολμηρὸν καὶ τὸ νῦν ἀνακοινοῦμενον ὅτι δὲν ἀπέχει ἴσως πολὺ ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν θὰ ἐπιτύχωμεν νὰ μεταφέρωμεν εὐχερῶς τὴν ἐξοχὴν εἰς τὰς πόλεις. Ναί! οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων, τῶν μεγάλων αὐτῶν ἐστιῶν τῶν νοσηρῶν καὶ δηλητηριωδῶν ἀναθυμιάσεων καὶ μiasμάτων, δὲν θέλουσι στερεῖσθαι καὶ αὐτοὶ τοῦ καθαροῦ ἀέρος τῶν ἐξοχῶν, οὔτε τοῦ ἰωδιούχου θαλασσοῦ ἀέρος.

Τοῦτο τοῦλάχιστον ὑπόσχεται ἡμῖν ἕτερος Γάλλος ἐπιχειρηματίας ὁ Delore, ὅστις — ὑπὲρ πᾶν ἄλλο γνωρίζων καλῶς, ὅτι ὁ ἀνθρώπος δὲν ζῆ μόνον ἐκ τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ κρέατος, ἀλλ' ἐπίσης ζῆ καὶ ἐκ τοῦ ἀέρος, — ἐπρότεινε πρό τινος μόλις διὰ τῶν πνευματικῶν αὐτῶν σωλήνων καὶ διὰ καταλλήλων ἀεραντλιῶν νὰ μεταφέρῃ καὶ διασκορπίζῃ εἰς ὅλας τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων ἀέρα καθαρὸν καὶ ὑγιεινὸν φέροντα τὸ βαλσαμῶδες καὶ τονωτικὸν ἄρωμα τοῦ θύμου καὶ τῆς ἐλάτης τῆς ἐξοχῆς, ἢ τὴν ζωογόνον δροσερότητα τῆς ποντιάδος αὔρας.

**

Λαμπρὸν ἄμα καὶ φιλόανθρωπον σχέδιον, τοῦ ὁποίου οὕτως ἢ ἄλλως ὁ σκοπὸς δὲν θέλει, νομιζομεν, βραδύνει νὰ ἐκπληρωθῆ σήμερον μάλιστα, ὅτε ἤρξατο ὑπὸ τῶν ἐπιστημόνων νὰ μελετᾶται μετὰ μεγίστου ἐνδιαφέροντος ἢ ὅσον οἶόν τε ὑγιεινῆ καθαριότητος τῶν πόλεων καὶ νὰ ἐπινοῶνται μυρία ἐφευρέσεις ἐναντίον πληθῶς νοσοποιῶν αἰτίων βραχυόντων μεγάλως τὴν φυσικὴν διάρκειαν τοῦ βίου τῶν ἐν ταῖς πόλεσι διαβιούντων.

Πρὸ τινῶν ἔτι ἐπῶν, περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὅτε αἱ γνώσεις τῆς ὑγιεινῆς ἦσαν λίαν περιορισμέναι, ὁ μέσος ὅρος τοῦ βίου ἦτο 30 ἔτη περίπου, καὶ σήμερον, ὅτε τὰ παραγγέλματα τῆς ὑγιεινῆς ἐκτιμῶνται ὑπερβαλλόντως, ὁ μέσος ὅρος ἀνῆλθεν εἰς 40 καὶ πλέον ἔτη!

Κατὰ τὸν διάσημον Γάλλον φυσιολόγον Flourens πραγματευθέντα περὶ τῆς διάρκειας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς 1) ἡ μέση διάρκεια τοῦ βίου εἶνε κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ἐν Εὐρώπῃ 36 — 40 ἐτῶν· 2) ἡ συνήθης δὲ διάρκεια εἶνε περίπου

75 ἐτῶν 3) ἡ ἀσυνήθης καὶ ἀνώμαλος διάρχεια εἶνε περίπου ἐνός καὶ ἡμίσεος αἰῶνος· καὶ 4) ἡ φυσικὴ διάρχεια τῆς ζωῆς δὲν εἶνε μικροτέρα τῶν 100 ἐτῶν.

Ὡστε κατὰ τὸν ἐπιστήμονα τοῦτον πᾶς τις ὀφείλει, σωφρόνως καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ὑγιεινῆς ζῶν, νὰ συμπληρώσῃ, ἐὰν μὴ ἐπισυμβῇ τι αὐτῷ αἰφνης ἀπευκταῖον, τὴν ἑκατονταετηρίδα αὐτοῦ. Ἄλλ' ἀτυχῶς οὐ δέδοται τοῖς πᾶσι τὸ εὐτύχημα τοῦτο. Βεβαίως οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἤθελε ποτὲ δυσαρεστηθῆ ἐὰν ἡδύνατο νὰ διέλθῃ ἡσυχος τὸν μακρὸν αὐτοῦ αἰῶνα τῆς ὑπάρξεως, πλὴν ἀτυχῶς κατατρυχόμεθα ὑπὸ μυρίων δεινῶν, πρὸ τῶν ὁποίων συνήθως ὑποκύπτομεν πρὶν ἢ ἔτι δυνηθῶμεν νὰ φράσωμεν εἰς τὸ φυσικὸν αὐτὸ τέρμα τῆς ἐπιγείου ὁδοιπορίας μας.

**

Ἐν τούτοις ὑπάρχουσιν ἄλλοι — καὶ οὗτοι εἰσὶν ἀτυχῶς ὀλίγιστοι — οἵτινες ἀκμαῖοι χαιρέτωσι τὴν ἀνατολὴν καὶ δευτέρου δι' ἑαυτοὺς αἰῶνος! Πολλῶν τοιούτων μακροβίων ὁ βίος περιεγράφη ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων· ἡ δὲ ἱστορία ἐπίσης ἀναφέρει διαφόρους τοιούτους.

Ὁ Hongo πρόξενος τῆς Βενετίας ἐν Σμύρνῃ ἀπέβιωσεν ἐν ἡλικίᾳ 115 ἐτῶν ἐνυμφεύθη πεντάκις καὶ ἀπέκτησε 49 τέκνα· εἰς ἡλικίαν δὲ 100 ἐτῶν ἔσχε νέαν ὀδοντοφυῖαν καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνεφύθησαν ἐκ νέου· ἡ ἱστορία ἐνταῦθα δὲν ἀναφέρει ἂν τοὺς ὀδόντας ἐφύτευσεν ἐπιδέξιός τις ὀδοντοίατρος, τὰς δὲ τρίχας ἐπιτήδειος τοῦ συρμοῦ κομμωτῆς! "Ἐτερος Ἄγγλος, εὐτυχέστερος οὗτος, ἀναφέρεται ζήσας ἐπὶ 169 ἔτη· ἐγεννήθη τῷ 1483 καὶ ἀπέβιωσε τῷ 1652· εἶδε βασιλεύσαντας τοῦ ἔθνους του δέκα μονάρχας· τὸ περίεργον δὲ εἶνε, ὅτι ἐν ἡλικίᾳ 101 ἐτῶν ἐτιμωρήθη ὑπὸ τῶν δικαστηρίων τῆς πατρίδος του, ὡς μετὰ νεαρᾶς τινος κόρης λάθρα... τεκνοποιήσας!

Κατὰ τινὰ στατιστικὴν τοῦ Ἄγγλου Easton καταρτισθεῖσαν ἐκ μόνων τῶν δημοσιευθέντων κατὰ καιροὺς θανάτων:

1311 ἄτομα ἀπέθανον ἐν ἡλικίᾳ	100—110 ἐτῶν
277 " " " "	110—120 "
84 " " " "	120—130 "
26 " " " "	130—140 "
7 " " " "	140—150 "
3 " " " "	150—160 "
2 " " " "	160—170 "
4 " " " "	170—185 "

Κατ' ἄλλην δὲ στατιστικὴν Γερμανοῦ τινος:

1000 ἄτομα ἔζησαν	100—110 ἔτη
60 " " " "	110—120 "
29 " " " "	120—130 "
15 " " " "	130—140 "
6 " " " "	140—150 "
1 " " " "	169 "

**

Διὰ τὴν μακροχρόνιον τοῦ βίου διατήρησιν πλείστοι παράγοντες συντελοῦσιν ἐκτὸς τῆς ἰδίας τοῦ ὀργανισμοῦ κατασκευῆς καὶ τῶν περιβαλλουσῶν κλιματικῶν καὶ ἄλλων μετεωρολογικῶν συνθηκῶν, συντελεῖ ἔτι καὶ ὁ τρόπος τοῦ ζῆν τῶν ἀτόμων αὐτῶν ἀναλόγως τῶν ἔξεων καὶ τῶν ἀπαιτήσεων τῆς κοινωνίας, ἧς ἀποτελεῖ οὐ μέρους. Συνήθως ὅμως ἡ μακροβιότης πολὺ συχνότερον ἀπαντᾷ εἰς ἐξοχάς, ὅπου ὁ βίος εἶνε ἀπλούστερος, αἱ δὲ λοιπαὶ ἐξωτερικαὶ συνθῆκαι πολλῶ ἀνώτεροι καὶ καλλίτεροι ὑπὸ ὑγιεινῆν ἔποψιν ἢ ἐν ταῖς πόλεσιν.

Τὰ ἐπαγγέλματα καὶ αἱ καθημερινὰ τῶν ἀτόμων ἀσχολῶσι ἐξασκοῦσι μεγάλην ἐπιρροὴν εἰς τὴν μακροβιότητα· οἱ κληρικοί, οἱ ὑπὸ οὐδεμιᾶς σπουδαίας καὶ ἐπιμόχθου βιωτικῆς μερίμνης συνήθως κατατρυχόμενοι, ἔχουσι πάντων τὰς μεγαλύτερας ἐλπίδας μακροβιότητος· εἶτα ἔρχονται κατὰ τάξιν οἱ γεωργοί, οἱ ἐμπορευόμενοι, οἱ στρατιωτικοί, οἱ δικηγόροι, οἱ καλλιτέχναι, οἱ διδάσκαλοι, καὶ ὕστατοι ὅλων οἱ ἰατροί, οἱ γενναῖοι οὗτοι καὶ φιλόφρονες στρατιῶται τῆς ἐπιστήμης οἱ φθειρόντες τὴν ὑγείαν τῶν ἐν ταῖς καθημεριναῖς αὐτῶν προσπαθείαις, ὅπως σώσωσι καὶ παρατείνωσιν, ὅσον οἶόν τε, τὸν βίον τῶν ὁμοίων τῶν, οἱ ἐκουσίως καὶ ἀξιεπαίτως ἐκτιθέμενοι ἐν τῇ καθημερινῇ ἐνασχῆσει τῆς ἐπιστήμης τῶν εἰς παντοῖους κινδύνους μεταδοτικῶν νοσημάτων, οἱ ἀόκνως ἐργασθέντες καὶ μοχθήσαντες ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν, ὅπως ἀποκτήσωσιν ἐν διπλωμα ἰσοδυναμοῦν οὐδὲν ἥττον ἢ πρὸς ἀληθῆ καταδίκην ἰσοβίων καταναγκαστικῶν ἔργων.

**

Ἄλλη ἀτυχῆς μεγάλη κοινωνικὴ τάξις, παρέχουσα προῶρις πολλὰ θύματα, εἶνε ἡ τῶν ἐργατῶν τῶν μεγαλοπόλεων, οἵτινες ἐν μέσῳ παντοίων στερήσεων ἐργάζονται εἰς μέρη πολλάκις ἀκάθαρτα καὶ ἀποδίδοντα μυρίας δηλητηριώδεις ἀναθυμιάσεις· ἰδίως μάλιστα οἱ ἐργαζόμενοι οὐσίας ἐπιβλαβεῖς εἰς τὴν ὑγείαν, ὡς λ. χ. τὸν μόλυβδον, τὸν ὑδράργυρον κλπ.

Σήμερον ὅμως εὐτυχῶς, ὅτε αἱ γνώσεις τῆς ὑγιεινῆς διαδίδονται παρὰ τῷ λαῷ, ὅτε διδεται μεγίστη προσοχὴ ὑπὸ τε τῶν ἰδιωτῶν καὶ τῶν κυβερνήσεων εἰς τὴν δημοσίαν ὑγιεινὴν καὶ τὴν κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ὑγιεινῆς κατασκευὴν τῶν πόλεων, βαθμηδὸν ἡ μέση διάρχεια τοῦ βίου ἐν ταῖς πόλεσιν ὁσημέραι αὐξάνει εἰς βαθμὸν λίαν εὐχάριστον.

Εἶνε δ' ἐπομένως ἰκανῶς εὐχάριστος καὶ ἡ μετ' ὀλίγον μέλλουσα ἐφαρμογὴ τοῦ προτεινομένου ὑπὸ τοῦ Delore συστήματος ἀερισμοῦ τῶν πόλεων, ὅπερ προῶρισται νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς πνεύμονας ἰδίως τῆς τάξεως τῶν ἐργατῶν τῶν πόλεων καθαρόν τῆς ἐξοχῆς ἀέρα, διαβιούντων νῦν καὶ διεξαχόντων τὰ ἐπίπονα καὶ ἐπιβλαβῆ πολλάκις

εις τὴν ὑγείην ἔργα των ἐν μέσῳ ῥυπαρῶν καὶ ἀκαθάρτων συνοικιῶν καὶ νοσηρῶν ἀναθυμιάσεων.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

ΦΕΡΕΚΥΔΗΣ

Η ΥΓΕΙΝΗ ΤΗΣ ΚΑΛΛΟΝΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἰταλοῦ Paolo Mantegazza]

Συνέχεια· ἴδε σελ. 317.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Τὸ ἔριον εἶνε τὸ ἄριστον τῶν ὑφασμάτων. Κακὸς ἀγωγὸς καὶ καλὸς ἀκτινοβολεὺς τοῦ θερμαντικοῦ, πορῶδες, διεγερτικὸν τῆς τριχοειδοῦς κυκλοφορίας τοῦ δέρματος, κατάλληλον πρὸς κατασκευὴν ὑφασμάτων ἐλαφρῶν, τὸ ἔριον κατέχει πάντα τὰ πλεονεκτήματα ἀξιολόγου ἐνδύματος.

Μὴ φοβεῖσθε νὰ συνειθίσετε εἰς ὑπερβολικὴν ἀθρότητα διαίτης. Μεταχειρίζεσθε πάντοτε, νέοι καὶ γέροντες, περιπόδια ἐξ ἔριου τὸν χειμῶνα καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος. Φέρετε ἐσωτερικῶς τὴν φλανέλλαν ἐπὶ τέσσαρας ἢ ἐπὶ ἕξ μῆνας.

Ἐὰν εἰσθε ἀδύνατοι ἢ διατεθειμένοι εἰς ἀρρωστίαν τοῦ στήθους, φέρετε τὴν φλανέλλαν καὶ τὸ θέρος, ἀλλ' ἐλαφροτέραν.

Ἐὰν ἔχετε ἐπίδερμίδα ὑπερβολικῶς εὐερέθιστον εἰς τὴν πρὸς τὸ ἔριον ἐπαφήν, φέρετε τὴν φλανέλλαν ἐπὶ βαμβακεροῦ ὑπενδύτου, ἀλλὰ προτιμότερον εἶνε νὰ συνειθίσετε αὐτήν.

Ἡ συνήθης χρῆσις τῆς φλανέλλας ἀρκεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὅπως ὑπερασπίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ συχνῶν ψυχράσεων καὶ ρευματισμῶν, καὶ προστατεύσῃ ἀπὸ τῆς φθίσεως πολὺτιμον ὑπαρξίν. Πιθανῶς οἱ Ῥωμαῖοι ἔπασχον ὀλιγώτερον ἡμῶν ὑπὸ τοῦ μιάσματος τῆς Ῥώμης (malaria), διότι ἔφερον πάντοτε ἐριούχα ἐνδύματα.

Διαρκοῦντος μεγάλου πολέμου ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς, ὁ ἰατρὸς Rush παρετήρησεν, ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ οἱ φοροῦντες ἐπὶ τοῦ δέρματος τὴν φλανέλλαν, ἦσαν πολὺ σπανιότερον τῶν ἄλλων ἀρρώστοι.

Ὁ ἰατρὸς Ballingall παρετήρησεν, ὅτι κατὰ τὴν εἰς Ἰσπανίαν ἐκστρατείαν, τὰ στρατεύματα ὅσα ἐφόρου ἐριούχα ἐνδύματα, εἶχον τὸν ὀλιγώτερον ἀριθμὸν τῶν ἀρρώστων.

Ὁ πλοίαρχος Murray, ἀφοῦ διέτριψε δύο ἔτη μετὰ τοῦ πλοίου του ἐν τοῖς πάγοις τοῦ Λαβραδόρ, διετάχθη νὰ μεταβῇ εἰς τὰς Ἀντίλλας νήσους. Προσέθεσε τότε εἰς τὰ ἐνδύματα ἐνὸς ἐκά-

στου ναύτου, δύο ζεύγη ἐσωδράκων καὶ ὑποκαμίσων ἐκ φλανέλλας. Καθ' ἐκάστην δὲ ἐπεθεώρει προσεκτικῶς, ὅπως βεβαιωθῇ, ὅτι τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἔφερε τὰ ἐριούχα ταῦτα ἐνδύματα. Οἱ ἄνδρες οὗτοι δὲν ἐνόουν διατί ἔπρεπεν ἤδη νὰ ἐνδύωνται θερμότερον, ἐνῶ μετέβαινον ἀπὸ τῶν πάγων τοῦ πόλου εἰς τὸν ἥλιον τῶν τροπικῶν. Ἄλλ' ὁ πλοίαρχος Murray ἠδιαφόρει περὶ τῶν σκέψεων τούτων.

Ἐν τούτοις ἀνεχώρησε μὲ πλήρωμα 150 ἀνδρῶν, ἐπεσκέφθη σχεδὸν ὅλας τὰς νήσους τῆς Ἀμερικῆς καὶ τινὰς λιμένας τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου χωρὶς νὰ χάσῃ οὔτε ἓνα ἄνθρωπον, καίτοι διήλθεν ὅλους τοὺς κινδύνους τῆς ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλο ἀντίθετον κλίμα μεταβάσεως.

Ὁ ἰατρὸς Hope ἐσυνείθιζε νὰ ἐρωτᾷ πάντοτε τοὺς ἀρρώστους αὐτοῦ τοὺς πάσχοντας ἐκ πνευμονίας, ἐκ πλευρίτιδος, ἢ ἐξ ὀξείας ρευματισμοῦ, ἐὰν οὗτοι εἶχον τὴν καλὴν συνήθειαν νὰ φορῶσι φλανέλλαν. Βεβαιοῖ δέ, ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν ἀρρώστων τούτων ἀπεκρίνοντο, ὅτι δὲν ἐφόρου αὐτήν.

Ἐπιτραπήτω μοι μετὰ τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις, νὰ προσθέσω γεγονὸς ἐξ αὐτοψίας γνωστὸν εἰς ἐμέ.

Πρὸ καιροῦ ὄχι μακροῦ οἱ χωρικοὶ μας τοῦ Lago Maggiore, μόλις ἤρχετο ὁ ὀκτώβριος, ἐνεδύοντο ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν διὰ κνανῶν ἐνδυμάτων ἐξ ἐριούγου ὑφάσματος ὑπ' αὐτῶν ὑφαινομένου. Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ἐνδυμασίᾳ των ταύτῃ μᾶλλον κωμικοὶ ἢ ὠραῖοι. Ἄλλ' ἤδη ἐνδύονται διὰ λινοβάμβακος καὶ δι' ἄλλων ὑφασμάτων μᾶλλον βαμβακερῶν ἢ ἐριούχων. Ὅλοι οἱ ἰατροὶ συμφωνοῦσι, ὅτι ἡ φθίσις καὶ αἱ ὀξείαι στηθικαὶ ἀρρωστίαι ἠΰξησαν μεγάλως μεταξὺ τῶν ἐν λόγῳ χωρικῶν. Εἶνε δὲ βέβαιον, ὅτι ἡ ἔλλειψις τοῦ ἐρίου συνετέλεσεν εἰς τὸ γεγονὸς τοῦτο.

Εἶχε λοιπὸν δίκαιον ὁ Σαϊξπηρος λέγων «*Ei-dos ti magikēs dunámenos ἐνοικεῖ εἰς τὴν φλανέλλαν.*»

Ὅχι ἀπὸ οἰκονομίαν, μὲ λέγετε σεῖς, ὄχι διὰ τὸν συρμόν, περιμένομεν τὰ δριμύτερα ψύχη, ὅπως φορέσωμεν τὸν ἐριούχον χιτωνίσκον ἢ τὴν φλανέλλαν, ἀλλὰ διότι δὲν θέλομεν νὰ γείνωμεν παρὰ πολὺ εὐπαθεῖς.

Δίδομεν εἰς τὰ τέκνα μας χιτωνίσκους βαμβακερούς καὶ ὄχι ἐριούχους, ὅπως ἀσκήσωμεν αὐτὰ εἰς τὰς κακοκαιρίας, ὅπως καταστήσωμεν αὐτὰ εὐρωστώτερα.

Πρόληψις τοῦτο, πρόληψις, ἐλεεινὴ πρόληψις! Διότι προτιμότερον πολὺ εἶνε ν' ἀντιτασσώμεθα πρὸς τὴν βροχὴν καὶ τὰς χιόνας μὲ τὸ σῶμα καλῶς κεκαλυμμένον, ἢ νὰ μιμώμεθα δῆθεν